

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XXIII. De iis, qui sunt in minoribus ordinibus constituti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

& baptizatos sacro linire chrismate, & virgines Deo dicare, Presbyteris conceditur. Ecclesias vero erigere, consecrare, reconciliare, sacrum chrisma consecrare, Clericos ordinare, excommunicare, penitentes publice reconciliare, solis Episcopis reservatur.

DE IIS, QUI IN SACRIS SVNT CONSTITUTI. TITVLVS XXII.

In sacris constituti sunt Diaconi, & Subdiaconi: & Diaconi debent Episcopum custodire, sacerdotibus celebrantibus assistere, novum testamentum predicare: Eucharistiam vero praesente Episcopo vel Presbytero, populo erogare non possunt. h. d.

Sicut autem Episcopis Presbyteri, ita etiam b utrifque debent obedientiam Diaconi: ad quos Episcopum predicantem ab infidiis custodire pertinet, ne aut ipse quoquo modo laedatur, aut divina verba per detractatores polluantur. Sacerdotibus quoque celebrantibus e in omnibus assistent, Evangelium ad populum praedicabunt. Sed nec baptizare d praesente Episcopo, aut Presbytero, nec Dominici corporis Eucharistiam populo erogare audent debent, nisi praedictis omnibus longius fortasse constitutis, necessitas ad id extrema eos compellat.

Primitiva ecclesia non habuit Subdiaconos, & apud antiquos Subdiaconatus non reponitur inter sacros ordines: sed postea & u ordo inter sacros capus est haberi: & Subdiaconus potest eligi in Episcopum. h. d.

Subdiaconos e licet & Ecclesia primitiva legatur habuisse, tamen ordo apud antiquos inter sacros non annumerabatur: paulatim tamen post aliquot temporum curricula coeptus est & subdiaconatus inter sacros ordines reponi, eisque ad similitudinem tam Presbyterorum, quam Diaconorum continentia f fuit imperata, Cumque a multis, an in Episcopum Subdiaconus eligi valeret, haesitaretur, novissimè g post Urbanum Innocentii processit constitutio, quae, ut is quoque in Episcopum libere eligi valeat, declaravit a statuit.

Circa qua versetur officium Subdiaconi. h. d.

Diaconum h igitur Subdiaconus subsequitur: ad quem calicem & patinam ad altare deferre pertinet, & levitis tradere, eisque ministrare. Vreolum quoque, & aquam, manile, & manutergium tenere, Episcopo, Presbyteris, & Levitis pro lavandis ante altare manibus aquam praebere.

Subdiaconus potest quis ordinari in decimo octavo anno, Diaconus in vigesimo, Presbyter in vigesimo quinto. h. d.

Sicut autem Subdiacono minus creditur, quam Diacono: & Diacono minus, quam Presbytero committitur: ita ad Subdiaconatum minor aetas, quam ad Diaconatum, & ad Diaconatum minor, quam ad presbyteratum suffragatur. Poterit igitur hodie i quis, nisi aliud Canonum obstat impedimentum, decimo octavo natus anno ad primum sacrum ordinem, vigesimo ad secundum, ad Presbyteratum vigesimo quinto promoveri.

Proprie sacerdotes appellantur qui Eucharistiam conficiunt, improprie etiam Diaconus & Subdiaconus.

Diximus autem Diaconum & Subdiaconum non esse sacerdotes, proprietatem sermonis attendentes. Proprie k enim sacerdos is est appellandus, cui sacrificium corporis & sanguinis Domini in altari confice-

a d. can. quatuor. dist. 61. & can. i. vers. ad Episcopum. 23. dist. 7. b Can. Diaconi septem. 4. ut regitur. dist. 93. & can. 19. c Can. i. vers. ad Diaconum. dist. 25. d Can. constat baptismi. de consecrat. dist. 4. e c. a multis. extr. de atate & qualis. f Can. i. dist. 28. g d. c. a multis. extr. de atate & qualis. h Can. i. vers. ad Subdiaconum. dist. 25. i Clem. fin. de atate & qualis. k Can. i. vers. sacerdos. dist. 21.

re permittitur. Ceterum & ipsi interdum sacerdotes appellantur, sed per abusionem. Vidimus haec de iis, qui in majoribus sunt ordinibus constituti: nunc videamus de iis, qui in Ecclesia Dei minoribus sunt ordinibus insigniti.

DE IIS, QUI SVNT IN MINORIBVS ORDINIBVS CONSTITUTI. TITVLVS XXIII.

Minore ordines sunt Acolythatus, exorcistatus, lectoratus, & ostiariatus. hoc dicit.

Vni igitur in Ecclesia alii minores ordines, qui sine sacramentali unctione, sola Episcopi benedictione, cum quadam vasorum vel indumentorum distributione, praestantur: ut sunt, Acolythus, Exorcista, Lector, Ostiarius. Acolythus a est is, ad quem praeparatio luminum, & qui cereum (a quo nomen quoque ducit) deferre debet, quique suggesta pro Eucharistia subdiaconis praeparat. Exorcista b is est, qui exorcismos memoriter retinere debet, manusque super energumenos & catechumenos in exorcizando imponere. Lector e autem is appellatur, qui lectiones debet pronuntiare, & ea, quae Prophetae vaticinati sunt, populis praedicare. Ad Ostiarium d pertinent claves Ecclesiae, ut laudat & aperiat templum Dei, & omnia quae sunt intus extraque, custodiat, fideles recipiat, excommunicatos & infideles provido iudicio repellat.

Psalmista is est minor ordo, & potest conferri a solo presbytero. hoc dicit.

Et psalmista, id est, Cantor, qui absque scientia Episcopi e, presbytero solum iubente, officium suscipit cantandi: qui & ipse, licet apud antiquos dubitatum fuerit, inter minores ordines coeptus est annumerari f.

Constituti in majoribus ordinibus nullo pacto matrimonium contrahere possunt, sed constituti in minoribus possunt: sed si contrahant, privantur beneficiis & dignitatibus Ecclesiasticis. h. d.

Horum autem & sacrorum valde dispar est conditio: siquidem illis ita est continentia imperata g, ut nunquam ad matrimonium aspirare valeant: his autem, si ad superiores ordines proveli noluerint, matrimonium contrahere minime interdicitur: sed eo casu non solum ad sacros ordines, & Ecclesiasticas dignitates, & administrationes admittendi non sunt: sed etiam h beneficiis, quae unquam forte habuerint, privandi erunt: nam nec ea sine pravo exemplo possunt & gravi scandalo retinere i: & tales bona Ecclesiastica dilapidare solent. Hucusque singulariter tam de majoribus ordinibus quam de minoribus breviter tractatum fuit: exponamus nunc aliqua, quae tam majorum ordinum, quam minorum, sunt communia.

COMMVNIA TAM MAIORVM, QVAM MINORVM ORDINVM. TITVLVS XXIV.

Memores debent Majoribus exhibere reverentiam, majores vero minoribus amorem & charitatem. h. d.

In primis admonendi sunt ii, qui minori sub ordine constituti sunt & officio, ut iis, qui aut ordine praecellunt, aut officio, reverentia & obedientiam k exhibeant, nec per temeritatem alter alterius partes sibi vindicent. Majores quoque meminerint, se majores esse, no dominos: & ob id inferioribus non tanquam subditis dominantur, sed

a Can. i. 4. ad acol. dist. 25. b d. can. i. 4. ad exorcistam. c d. can. i. 5. ad lectorem. d d. canon. i. 5. ad ostiarium. e can. psalmista. dist. 23. f gl. in vers. psalmista. can. i. 21. dist. & can. 7. vers. ad psalmist. 25. dist. 26. g dist. 26. & 32. per totum. h Can. i. c. quod ad. & ca. diversis. extr. de cler. conjug. i c. cum decorem. extr. de cleric. conjug. k Can. a subdiacono. dist. 27. gl. 2. c. ad aures. extr. de temp. ordin.